

23. 2. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

NS: PTSD v důsledku traumatické události na pracovišti může být pracovním úrazem

V kontextu sesuvu zeminy a zavalení zaměstnance při stavbě tunelu Blanka Nejvyšší soud v nedávném rozsudku[1] řešil otázku, zda a za jakých podmínek může být posttraumatická stresová porucha (dále jen „PTSD“) svědka události považována za poškození zdraví způsobené pracovním úrazem. Nejvyšší soud dovedl, že za určitých okolností mohou být i následky traumatizující události na pracovišti pracovním úrazem, za který zaměstnavatel odpovídá.

Skutkový stav

V řešeném případě zaměstnanec (žalobce) pracoval na stavbě tunelu Blanka, kde došlo k sesuvu zeminy, při kterém byl zavalen jeho kolega.[2] V době závalu se zaměstnanec nenacházel přímo v tunelu, ale čekal poblíž v nákladním autě na vjezd do tunelu k odvozu zeminy. Zaměstnanec zával přímo neviděl, viděl pouze prach, který se po závalu najednou objevil ve vzduchu. Celou událost zaměstnanec vnímal jako ohrožení vlastní osoby a následně se u něj vyvinula PTSD, která nakonec vedla k tomu, že byl uznán invalidním ve třetím stupni. Na základě této události se zaměstnanec po zaměstnavateli domáhal zaplacení nároků z pracovního úrazu.

Za daného stavu soud posuzoval, zda a za jakých podmínek může být PTSD samostatně považována za poškození zdraví způsobené pracovním úrazem.

Právní úprava a posouzení Nejvyššího soudu

Podle zákoníku práce se pracovním úrazem rozumí „poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním“.[3] Nejvyšší soud připomněl, že o úrazový děj může jít i v případech, kdy působení zevních sil zdánlivě chybí. V tomto směru soud odkázal na dřívější rozhodovací praxi, podle které může jít o pracovní úraz i v případech náhlého poškození zdraví, které například nastalo při vypětí sil, velké námaze nebo za nepříznivých okolností.[4] Poškození zdraví přitom nemusí mít být pouze tělesné (např. infarkt), ale může být i psychické.[5]

Podle Nejvyššího soudu mohou být příčinou poškození psychického zdraví zaměstnance i různé traumatizující události na pracovišti, které extrémně vybočují z běžných podmínek výkonu práce, jako je například nepřiměřeně (extrémně) tvrdá kritika ze strany nadřízeného, obdobné agresivní jednání ze strany spoluzaměstnance, těžká nehoda nebo jiné neštěstí na pracovišti. Nejde přitom jen o situace, kdy je zaměstnanec danou událostí zasažen jako přímý účastník, ale i o situace, kdy je zaměstnanec jen svědkem takové události. Podstatné je, že traumatizujícímu zážitku byl zaměstnanec vystaven při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním a že událost u něj vyvolala (byla způsobila vyvolat) mimořádně intenzivní stresující zážitek, který vedl k poškození jeho psychického zdraví.

Nejvyšší soud ovšem doplnil, že **traumatizující událost může být (kvalifikovanou) příčinou poškození psychického zdraví pouze v případě, že byl zaměstnanec jejím přímým**

účastníkem nebo svědkem. Vnímání vedlejších projevů události (např. zvířeného prachu) podle soudu není samo o sobě způsobilé vyvolat mimořádně intenzivní stresující zážitek a jako takové zákonné znaky pracovního úrazu nenaplnuje. V daném případě se zaměstnanec v době události nacházel mimo tunel Blanka a samotný zával tak přímo neviděl. Nejvyšší soud proto uzavřel, že v daném případě o pracovní úraz nešlo, a zaměstnanec tedy nemá nárok na odškodnění ze strany zaměstnavatele.

Závěr

Lze shrnout, že traumatická událost na pracovišti, která zaměstnanci způsobila poškození psychického zdraví (např. PTSD), může být pracovním úrazem podle zákoníku práce. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu vyplývá, že **aby šlo o pracovní úraz, zaměstnanec musí být především přímým účastníkem nebo svědkem události, musí být události vystaven při plnění svých pracovních úkolů (nebo v přímé souvislosti s nimi), traumatická událost musí vyvolat mimořádně intenzivní stresující zážitek a musí extrémně vybočovat z běžných podmínek výkonu práce zaměstnance.**

Ačkoliv v daném případě zaměstnanec se žalobou neuspěl, rozhodnutí může být návodem pro budoucí případy zaměstnanců čelících psychickým problémům poté, co byli přímými svědky extrémních situací na pracovišti. Zaměstnavatelé by si měli být výše uvedených závěrů vědomi a pokud možno jakoukoliv podobnou (byť potenciálně) traumatizující situaci zdokumentovat pro případ budoucích nároků zaměstnanců. Typickými případy zaměstnanců, kterým by v praxi mohly vzniknout nároky z poškození jejich psychického zdraví, zřejmě budou svědci smrtelných a jiných vážných pracovních úrazů. V těchto případech by měli zaměstnavatelé počítat s tím, že nebudou muset řešit pouze nároky přímých poškozených z pracovních úrazů (respektive pozůstalých), ale potenciálně i nároky svědků těchto událostí.

Mgr. Václav Bělohoubek,
advokát

Řanda Havel Legal

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 537 500 - 501
Fax: +420 222 537 510

[1] Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2024, sp. zn. 21 Cdo 3408/2022.

[2] Pozn. z odůvodnění rozsudku vyplývá, že daný zaměstnanec zával přežil.

[3] Vymezení pojmu pracovní úraz dnes upravuje ust. § 271k odst. 1 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Nejvyšší soud vycházel z obsahově obdobného ust. § 380 zákoníku práce ve znění účinném do 31. prosince 2010.

[4] Viz rozhodnutí Krajského soudu v Plzni z 30. června 1961, sp. zn. 4 Co 172/61.

[5] Viz stanovisko býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27. ledna 1975, sp. zn. Cpj 37/74.

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgánem inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)